

تیترا پیشنهادی: دستاوردهای تجاری کشورهای عضو سارک

دستاوردهای تجاری کشورهای عضو سارک

کشورهای جنوب آسیا با هدف تقویت همکاری‌های اقتصادی و بهبود وضعیت اقتصادی و رفاه مردم منطقه و نیز ارتقای روابط بین دولت‌ها، مجمع همکاری‌های منطقه‌ای جنوب آسیا (سارک) را تشکیل دادند. سارک یا اتحادیه همکاری منطقه‌ای کشورهای جنوب آسیا سازمانی اقتصادی - سیاسی متشکل از هشت کشور جنوب آسیا است. این سازمان در برگیرنده کشورهایی است که مجموع جمعیت آن‌ها قریب به ۱/۵ میلیارد نفر است. سارک در سال ۱۹۸۵ توسط کشورهای هند، پاکستان، بنگلادش، سریلانکا، نپال، مالدیو و بوتان تاسیس شد. افغانستان نیز در ۳۱ نوامبر ۲۰۰۵ بنا به درخواست هند به عضویت ناظر اتحادیه همکاری‌های منطقه‌ای جنوب آسیا درآمد و در ۳ آوریل ۲۰۰۷ رسماً عضو این اتحادیه شد. با احتساب افغانستان، تعداد کل کشورهای عضو سارک به ۸ کشور رسید.

جنوب آسیا یک منطقه ژئوپولیتیکی است که درگیری قومی، تجزیه طلبی، فقر، بی‌سوادی و ... از شاخص‌های بی‌ثباتی در این منطقه است. بحران کشمیر به عنوان یکی از دیرپاترین بحران‌های جهان، بحران سریلانکا، تجزیه‌طلبی در ایالات مختلف هندوستان و پاکستان، اختلافات مرزی که تقریباً تمامی کشورهای این منطقه با آن دست به‌گریبان هستند از دیگر وجوه ژئوپولیتیکی این منطقه است که موجب ایجاد حساسیت در اعمال سیاست‌های خارجی کشورها نسبت به اعضای این منطقه می‌شود.

در پی مشکلات موجود در این منطقه ارزش صادرات کشورهای عضو سارک علی‌رغم افت و خیزهای بسیار طی سالهای ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۸ تقریباً روندی صعودی داشته است. هرچند که در سال ۲۰۰۹ بعلت کاهش تقاضای بین‌المللی و سیاست‌های حمایتی برخی کشورها صادرات همه اعضای منطقه کاهش یافته است. در بین این کشورها، هند در سال

۲۰۱۱ با سهمی معادل ۱/۷ درصد بیشترین سهم از صادرات جهانی را داشته و کشورهای دیگر این منطقه از جمله افغانستان، بوتان، مالدیو و نپال سهم بسیار ناچیزی از صادرات جهان را داشته‌اند. سهم کل اعضای سارک از صادرات جهانی در سال ۲۰۱۱ معادل ۲ درصد بوده است.

بررسی صادرات کالاهای با فناوری بالا که نشان دهنده مزیت صادراتی کشورها در تولید و صدور کالاهای پیشرفته یا نوین می‌باشد حاکی از آنست که در بین اعضای سارک سهم صادرات فن‌آوری بالا از صادرات کارخانه‌ای برای کشورهای هند و پاکستان و سریلانکا بالاتر از یک و برای کشورهای بوتان و نپال کمتر از یک می‌باشد.

نگاهی به کالاهای صادراتی کشورهای عضو سارک نشان می‌دهد که در بین اعضا، تنها هند است که بخش نفت و روغن‌های حاصل از مواد معدنی بخش غالب صادرات آن را تشکیل داده است. هر چند بجز هند، کشور مالدیو نیز صادرات نفت و سوخته‌های معدنی داشته لیکن سهم این بخش نسبت به کل صادرات آن بسیار ناچیز بوده است.

در رابطه با واردات نیز غیر از سالهای ۲۰۰۱ و ۲۰۰۹ در بقیه سالها تقریباً روند واردات کشورهای منطقه مثبت بوده است. هند بیشترین میزان واردات و بوتان کمترین واردات را داشته‌اند. واردات هند طی دوره ۲۰۱۱-۲۰۰۵ بطور متوسط سالیانه با نرخ ۱۹/۵ درصد رشد داشته است. سهم اعضای سارک از واردات جهانی از یک درصد در سال ۲۰۰۰ به ۳/۱ درصد در سال ۲۰۱۱ رسیده است. همچنین متوسط نرخ رشد واردات این منطقه معادل ۱۷/۶ درصد بوده است. از سوی دیگر در حوزه واردات، بجز بوتان بقیه کشورها بخش نفت و روغن‌های حاصل از مواد معدنی عمده واردات آنها را تشکیل داده است. لیکن در کشور بوتان وسایل نقلیه هوایی بیش از ۱۴ درصد واردات این کشور را به خود اختصاص داده است. در حوزه واردات نیز عمده اعضا دارای تنوع وارداتی نمی‌باشند. مقایسه میان ارزش صادرات با ارزش واردات نشان می‌دهد که همه اعضای سارک طی دوره مذکور دارای تراز تجاری منفی بوده‌اند.

بررسی کالاهای عمده مبادلاتی منطقه سارک نشان می‌دهد که عمده کشورهای عضو از تنوع صادراتی و وارداتی بالایی برخوردار نمی‌باشند. شرکای تجاری این کشورها، بیشتر اقتصادهای در حال توسعه بویژه کشورهای آسیای جنوب شرقی بوده، در میان اقتصادهای توسعه یافته اتحادیه اروپا بیشترین سهم را دارا می‌باشد.

بررسی صادرات خدمات این منطقه نیز نشان می‌دهد که هند با سهمی معادل ۳/۳ درصد صادرات جهانی در سال ۲۰۱۲ بیشترین صادرات خدمات در منطقه و پس از آن پاکستان و سریلانکا بترتیب دومین و سومین صادرکننده خدمات می‌باشند. بررسی واردات خدمات این منطقه نیز حاکی از آنست که هند عمده‌ترین واردکننده منطقه بوده و پاکستان و بنگلادش نیز پس از آن قرار دارند.

شناسایی عملکرد تجاری کشورهای عضو سارک حاکی از آنست که این کشورها از تنوع صادراتی و وارداتی بالایی برخوردار نمی‌باشند، لذا سیاست تنوع‌گرایی و تقویت صادرات محصولات دارای مزیت رقابتی در این منطقه حائز اهمیت است. در این میان عقد قرارداد تجارت ترجیحی بین اعضای سارک و موافقتنامه تأسیس منطقه آزاد تجارت آسیای جنوبی را می‌توان اقدام مناسبی برای کمک به توسعه تجارت بین کشورهای عضو تلقی کرد.

در حوزه تجاری ایران تنها با کشور پاکستان دارای موافقتنامه تجارت ترجیحی است، لذا گسترش همکاری و ایجاد موافقتنامه بازرگانی با سایر اعضا می‌تواند در راستای افزایش مبادلات تجاری کشور با منطقه مذکور گام مثبتی به‌شمار آید. در حوزه زیر ساختهای گمرکی و استاندارد که در زمره مهمترین زیر ساختهای توسعه تجارت محسوب می‌شود ایران تنها با کشورهای افغانستان، هند و پاکستان دارای موافقتنامه گمرکی و با کشورهای افغانستان و پاکستان دارای موافقتنامه استاندارد است. لذا از آنجاییکه در این حوزه اقدامات توسعه‌ای چندان مطلوبی صورت نگرفته، نیازمند آن است که سازمان استاندارد و همچنین گمرک حوزه فعالیت خود را به منظور ایجاد تسهیلات لازم در امور صادرکنندگان گسترش دهند.

تایید تهیه کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐